

3. Науково-практичний коментар до законодавства України про працю: [наук. вид.]/В.Г. Ротань, І.В. Зуб, В.С. Сличинський. – [8-е вид., доп. і перероб]. – К.: А.С.К., 2007. – 944 с.
4. Каринский С.С. Материальные и моральные стимулы к повышению производительности труда: моногр./С.С. Каринский. – М.: Юрид. лит., 1966. – 223 с.
5. Зайкин А.Д. Вопросы заработной платы и материального стимулирования в Основах законодательства ССР и Союзных республик о труде/А.Д. Зайкин. – М.: Юрид. лит., 1970. – 25 с.
6. Процевский А.И. Заработная плата и эффективность общественного производства: моногр./А.И. Процевский. – Харьков: Выща шк., 1975. – 168 с.
7. Трудове право України: акад. курс: [підруч. для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл.]/П.Д. Пилипенко, В.Я. Бурак, З.Я. Козак та ін.; за ред. П.Д. Пилипенка. – К.: Вид. дім «Ін Юре», 2004. – 536 с.
8. Прокопенко В.І. Трудове право України: підруч. – [3-є вид., перероб. і допов.]/В.І. Прокопенко. – Х.: Консум, 2002. – 528 с.

Конопельцева О.О.,
канд. юрид. наук, ас. кафедри трудового права Національного
університету Юридична академія України
імені Ярослава Мудрого»
(м. Харків, Україна)

ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «МЕДИЧНОГО ОГЛЯДУ» ТА ЙОГО ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

Охорона і зміцнення здоров'я людей – пріоритетне завдання кожної держави. у Конституції України проголошується, що людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканість і безпека визначаються в Україні найвищою соціальною цінністю (ст. 3), а також закріплюється право кожного на охорону здоров'я, медичну допомогу й медичне страхування (ст. 49).

Визначити стан здоров'я працівника, його рівень і дати висновок щодо можливості виконувати ту чи іншу роботу можна за допомогою медичного огляду, передбаченого статтями 169 і 191 КЗпП України та нормативними актами, що регулюють механізм проведення таких оглядів. Серед таких актів Закони України «Про охорону праці», «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення», Основи законодавства України про охорону здоров'я, Положення про порядок проведення медичних оглядів

працівників певних категорій та ін. Але жоден із цих нормативно-правових документів не містить дефініції поняття «медичний огляд», що в результаті обтяжує чітке розуміння даної правової форми й застосування її на практиці. Вироблення точного визначення дозволило б ефективному застосуванню як у теорії, так і в правозастосовній практиці.

Ця проблематика не вирішується й у законотворчій діяльності, оскільки в проекті ТК України щодо медичних оглядів (визначення правових ознак і механізму застосування) нічого нового порівняно з чинним КЗпП України не закріплено.

У медичній науковій літературі медичний огляд розглядається як одна з форм активної медичної допомоги населенню, спрямована в основному на з'ясування стану здоров'я особи й виявлення ранніх форм захворювання. Таке медичне обґрунтування цього поняття заслуговує на певну увагу, але у такому вигляді відображатися в законі не може, оскільки в ньому бракує юридичних складників.

Медичний огляд, з одного боку, можна розглядати як медичну процедуру, а з другого – як передбачений законодавством механізм визначення можливості працівника виконувати роботу без шкоди для свого здоров'я.

Виходячи з викладеного вище можемо констатувати, що медичний огляд, як спеціальна медично-правова форма визначення стану здоров'я працівника, характеризується медичними і правовими ознаками.

Правові ознаки цієї процедури: 1) медичний огляд передбачає певні стадії процесу: (а) на першому етапі роботодавець подає заявку про визначення категорії працівників, які підлягають медичному огляду; (б) на другому санітарно-епідеміологічна служба за участю представника первинної профспілкової організації або уповноваженої нею особи складає Акт встановлення категорій працівників, які підлягають попередньому (періодичним) медичному огляду; (в) на третьому роботодавець складає в 4-х примірниках поіменні списки працюючих, які підлягають огляду; (г) на четвертому він укладає з ЛПЗ договір і надає йому список працівників, які підлягають медичному огляду; (д) на п'ятому ЛПЗ складає план-графік проведення оглядів, узгоджує його з роботодавцем і закладом санітарно-епідеміологічної служби; (е) на шостому комісія з проведення медоглядів ЛПЗ здійснює цю процедуру і заносить її результати до Картки працівника; (є) на сьомому вона формулює заключний акт за результатами періодичних медичних оглядів;

2) його мета полягає у з'ясуванні стану здоров'я і його ступеня, необхідного для виконання особою покладеної на неї трудової функції без погіршення в майбутньому;

3) коло працівників, яким потрібно проходити обов'язковий медичний огляд, окреслюється законодавством;

4) укладення трудового договору, його тривалість, зміна чи взагалі припинення можуть знаходитися в залежності від результатів медичного огляду працюючого, які: (а) дають можливість прийняти особу на роботу; (б) продовжувати її; (в) унеможливають продовження роботи за даною спеціальністю, кваліфікацією чи посадою.

До медичних ознак розглядуваної процедури можна віднести: 1) установлення конкретного діагнозу щодо наявності захворювання або констатації його відсутності; 2) вплив виробничого процесу на рівень здоров'я працівникам; 3) вирішення питання стосовно можливості продовження, зміни чи припинення особою трудової діяльності; 4) профілактика захворювання його своєчасне виявлення і лікування з метою оздоровлення працюючого й недопущення поширення; 5) здійснення безпосереднього контролю за станом працюючого населення.

Отже, пропонуємо доповнити ст. 169 КЗпП України, а також ст. 278 проекту ТК України дефініцією «медичний огляд», яке розглядається як механізм фіксації стану здоров'я працівників, що є обов'язковим для проходження у закріплених законодавством випадках і в порядку, що проводиться ЛПЗ з метою встановлення ступеня відповідності стану здоров'я вимогам професії, спеціальності, кваліфікації й виявлення захворювань, результат якого впливатиме на виникнення трудового правовідношення, його розвиток чи припинення.

Красюк Т. В.,

канд. юрид. наук, ас. кафедри трудового права Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»
(м. Харків, Україна)

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВИПЛАТИ НАДБАВОК ТА ДОПЛАТ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИМ ПРАЦІВНИКАМ

Оплата праці науково-педагогічних працівників і сьогодні залишається однією зі складних проблем правового регулюван-